

ERŐRMÉGVÉI

NAJLO

Előfizetési árak

Helyben:

1 hóra	1 K.	1 hóra	150 K.
3 évre	3 K.	1 évre	450 K.
6 évre	6 K.	1 évre	9 K.
12 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Vidéken:

1 hóra	150 K.
1 évre	450 K.
1 évre	9 K.
1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.

TELEFON 203

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjazás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

Akik értünk harcoltak.

Hajdan a hadsereg nem volt a fegyverbe öltözött nép, a hadsereg a királyoké volt és elhibázott, megkeseredett életű boldogultalanok, vagy erőszakal, büntetésből, kötéllal fogott senkifiai szolgáltak a királyok hadseregében. A nép bámulta a hadiélet cifráját, félt a nyers, vad bekvártélyozottaktól, hallgatta a messi haretrek kalandos meséit és kenyeret és alamizsnát dobott a béna hadastyánnak, aki idegen világ eltévedt idegenje volt és a hadseregnek is senkije, amint harcos izmainak többé hasznát nem vehette. Később is, a közelmúltban is legjeljebb rokkant házak szűkös kegyelemkenyeren tengődött a munkára képtelen veterán. Ez a háboru azonban merőben különböző minden eddigi volt háborútól. Most? A katoná nem valami külön embertajta, hanem puszkás, kardos, szuronyos paraszt, lateiner és mágnás, a magyar nemzet védekezésére felkészült fia, most a hadsereg maga a nép és amiért harcol, az is maga a nép s a mostani háboru rokkantjai ennél fogva nemcsak a hadseregtől várhatnak kegydíjat, hanem követelhetnek tiszteletet, megbecsülést és nyugalmat, emberhez méltó életet attól a néptől is, amelyből valók s amelyért épségüket feláldozták.

Mindenki tudja ezt, mindenki érzi ezt s nem lehet egy becsületes ember sem ebben az országban, aki valami ismeretlen mely megilletődéssel nem nézne az értünk megnyomorodott hősök után. De az érzés a dolgok homályos, ösztönös sejtése nem elég, tettek kellenek, erőteljes, látható és követhető kezdeményezés, a föl-támadt érzések céltudatos kihasználása, a segíteni akarás számára tennivalók kijelölése, szóval szervezés és öntudatos munka.

Mindenekelőtt világosan és teljes kifejezettséggel kell itt tudni minden embernek, hogy mit szenvedtek és mit harcoltak ki ezek a bánák és sánták ép korukban miértünk, s

mindenkinek tudnia kell pontosan, hogy ez a háboru miért a magyarság élet-halálharca és miért tett fölmérhetetlen jót minden egyes magyarral az a magyar katona, aki most nem könnyűületességet, hanem megszerzett jogokat igényelve jön vissza a megmentett országba. Tiszteletre kell ránevelni a népet és meg kell magyarázni, hogy miképp vehet részt minden egyes magyar a munkaképtelen hősök olyan segítésében, ami őket nem alázza meg, s amit nem megköszönni való alamizsnaképpen kell fogadni, hanem amit úgy fogadhatnak, mint a minden egyes magyar szívében élő, világosan érzett és értett, soha meg nem szűnő hála kicsi je-

lét. Ne ők köszönjék, hogy kapnak valamit, hanem mi érezzük megtiszteltetésnek, hogy adhatunk nekik. Eddig is sok történt már: de egységes megoldásról még nem tudunk, ennek a legmagasabb helyről kellene jönnie, hogy aztán a nép közvetlen vezetői egységes terv szerint irányíthatóak a magyar lélek jóra való törekvéseit.

És sietni kell vele, mert épen most sokan jönnek hazafelé Oroszországból, szomorú fogásból, nagybetegen és nyomorúkéul s amire itt lesznek, már kész intézkedések kellenek, hogy lássák: érdemes volt áldozni és vérezni a hazaért, mert a haza halás és szeretettel gondoskodik.

A világháboru.

Grodno

Grodno, mint már megirtuk, elesett. A németek, akik már tegnap kézrekerítették Grodno nyugati arcvonalán a külső erődket, bevonultak Grodno várába, abba a végtelenül fontos örödménybe, amely a már szintén elfoglalt Kovno és Vilna között urálja és védi (ellenesség kezén veszélyezteteti) a vilna-pétersvári vasúti vonalat egyrészt, a Duna völgyét és Dünaburg egész mögöttes területét, másrészt Grodno elfoglalása szinte láthatatlan perspektívát nyújt észak felé és közvetlenül veszélyezteteti majd a Riga és Ravel felé vezető utvonalakat is és semmiesetre sem tette biztonságossá a birodalmi fővárosnak, Pétersvárnak helyzetét.

Grodno eleste egy újabb fázisa az orosz agónizálásnak. Ennek a várnak a bukását a hadügyminiszter már nem fogja magyarázhatni taktikai csellóságának, hiszen verejtékesen védelmezték e várat az oroszok, akik jól tudják, hogy Grodno fontos három szempontból, a vasut miatt, a dűnai védelmi vonal miatt és a birodalmi főváros szempontjából is szinte a létkérdés jelentőségével bírt rájuk nézve. Hogy mégsem tudták tartani, az az erejük végtelen hanyatlását jelenti és ahogyan nem vált be számukra Grodno, éppen úgy csődöt fog mondani az a védelmi vonal is, amelyet állítólag Russzki tábor-

nok szervez a dűnai vonal mögött és most már bevallottan a birodalmi főváros, Szentpétervár védelmére. Grodno elesett méltó módon egészítik ki németek egyéb sikerei is.

A balkáni helyzet változatlan.

Oroszország visszahívta Savinsky szófiai követét. Állítólag más entente-államok is kicserélik balkáni követeket, új követeket küldenek Szófiába és Nisbe, talán Athénbe is. Mindennél jobban ez mutatja, hogy az entente eddigi kudarcai más irányú kísérleteket lesz kénytelen tenni a Balkánon, ahol eddig semmit el nem ért. Am nem a személyek változása volna fontos, hanem a rendszer és az egyetlen eredményes diplomáciai rendszer ma ez: győzni a harcatereken.

Amíg a német és az osztrák-magyar győzelmekkel szemben csak hivatalnoki személyeséret tud nyújtani az entente, addig veszített ügye van a Balkánon, ahol egyetlenegy országának sincs már teljes bizalma az ententeban.

Bulgária Törökországgal tárgyal jó eredménnyel, Görögország és Románia pedig zugolódik az ellen, hogy az entente az ő rovásukra, akárcsak Szerbiára, igér engedményeket Bulgáriának. Szerbia is elhalasztotta válaszigyékének átadását, a nisi kormány sem meri

a fegyverben álló hadsereg zugoldása közben kardcsapás nélkül átengedni azokat a területeket, amelyek két esztendő előtt vérrel szereztek meg a balkáni háboruban.

Visszavonultak az oroszok.

Keletgaliciában az ellenség mindenütt a Sereth-vonalig vonult vissza. Seregeink üldözik. Az orosz határon, Zaloscetól északra és Bródtyól keletre, valamint a Dubnótól nyugatra fekvő területen a volhínei vár-háromszögben az ellenség újra az egész harcvonalon harcba bocsájtkozott. Csapataink támadják.

A felső Jasiolda mellékén küzdő csapatainknál is folyik a harc. Az oroszokat a mocsárterület szélén fekvő egyes erősített állásaikból kiverjük.

Keleti harcér.

Merectől délkeletre visszavettük az ellenséget.

Az augusztói csatorna és a Svidco között elértük Nyement.

Grodnonál rohamcsapatainknak gyors cselekvéssel sikerült a Nyemenen átjutniok és az egyes házakért vívott harc után a várost elfoglalniok. Itt 400 orosz elfogtak.

A hadseregcsoport tegnap összesen több mint 3000 orosz elfogott egyágyút és 18 géppuskát zsákmányolt.

Olasz harcér.

A délnyugati harcaterén általában beállott csönd tegnap is tartott.

A tiroli határvidéken a Mandron-Hüttenél, a Val di Genova legfelső részén és Moritól délre kisebb ütközetek fejlődtek ki. Valamennyi az ellenség visszamenetelével végződött.

Flitsch körül és a tengermelközi harcvonalon egyes más pontjain a tüzérség és aknavetők álltak harcban. Este csapataink a tolméini hídfő déli része ellen intézett heves támadást verték vissza.

Nyugati harcér.

A mai német hivatalos jelentés csupán kisebb harcokról számol be. Soucheznél, ahol a sokat emegetett cukorgyár romjaírt hosszú és elkeseredett küzdelem folyt, még mindig kiújulnak a harcok. A franciák kézigránátal támadtak, de ezáltal is sikertelenül, mert a németek visszaverték őket.

Az amerikai német

konfliktus, amint a már között és újabb táviratokból is megállapítható, teljesen elsimult. Az

Unió-kormányja beérte a német kormánynak a nyilatkozatával, amely szerint személyszállító gőzösöket nem sülyesztenek el. Anglia háborus uszító perze az ellentétnek illyetén való elsimitásával nincsenek megelégedve. Ők azt szerették volna, ha Amerika beleavatkozik a háboruba vagy legalább is arra kényszerítette volna Németországot, hogy az ellenblokádot Anglia ellen szüntesse be.

MAMMON.

VÁLASZ.

Azt hiszem, nem veszi rossz néven a Fejérmegyei Napló olvasóközönsége, ha "Szigma" tegnapi cikkére sietek válaszolni. Sietek azért, mert nagy szükségét látom. Mert ebből a cikkből mindenki igazgatót olvashat ki a zsugori, a pénzéhez bűnös ragaszkodással tapadó nép ellen.

En közöttük élek, értük élek és — szívesen megvallom — szeretem őket, mint ahogyan az atya szereti gyermekeit. Ismerem is őket, s ezen az alapon talán tudok megfelelően válaszolni.

Miért adtak Vajtán, Bicskén, Boglárón többet, mint Fehérvárott? Egyrészt azért, mert ezekben a falukban csak egyetlenegy mise van, amelyen a falu egész közönsége részt vesz. Nálunk csak a nagymisén történt a gyűjtés, a melyen tudvalevőleg a paradés fiatalok szokott összegyűlni. Ha a püspöki rendelet az egész vasárnap minden jövedelmét erre a célra rendelte volna, bizonyára háromszorannyit is gyűjthetünk volna.

Hogy pl. az én népem adakozási hajlandóságát bizonyítsam, jelzem, hogy ugyanazon napokban, mikor a templomi gyűjtés volt, Szirbek József igazgató barátommal jártuk az utcákat, hogy a *rokkant katonák javára* gyűjtünk s egyedül az Öreg- és Sörpince-utcából 200 K-t gyűjtöttünk össze. Bevallhatom, hogy talán a kettőnk személye is garancia volt a céljórfordítását illetőleg, valamint az, hogy előtérbe állíthattuk a mi köztiszteltetben álló főispánunk egyéniségét, mint aki az egész mozgalomnak élén állott s aki maga biztosíték arra, hogy ez a pénz az utolsó fillérig a megjelölt célra fordítottatik.

Mert ne tessék azt hinni, hogy a mi népünk nagyon bizik a gyűjtések tisztaságában. Nagyon szomorú és igen keserves tapasztalatok tanítanak rá bennünket — a mikből egyébként Fehérvárott senki se csinált titkot — hogy a jó szívek adományai, amelyeket tisztán és kizárólag a katonák számára adományoztak, olyan spájzokba és padlásokra kerültek, amelyekhez a katonáknak semmi közük. Erről lesz még szó.

En tudom jól, hogy milyen eredményei voltak az ősszel kezdeményezett gyűjtéseknek, amikor a szószékről a következőket hangoztattam:

— Asszonyok, emlegessenek meg benneteket azok a szegény katonák, akik a nagy harc után a felsőváros kórházaiban találnak gyógyulást.

Merem mondani, hogy volt sok minden, amit a szem és a száj kívánt. Azonban ne tessék elfelejteni, hogy akárhány kórházban azok a jó és legjobb falatok nem a beteg katonák szájába kerültek, hanem mások fogyasztották el, akiknek ugyancsak nem szánták belőle egy falatot se. Erről is tud mindenki és lesz is még róla szó.

Tehát ne tessék elfelejteni, hogy a mi népünk általában elvesztette bizalmát a gyűjtések iránt.

Né tessék elfelejteni azt sem, hogy faluhelyen újság a gyűjtés a katonák számára, nálunk pedig mindennapi dolog s így a megcsókás révén még a legeslegszebb, sőt a magasztos dolgok is elkopnának.

Szomorúsággal kell rámutatnom arra is, hogy ez a háboru szörnyű osztályellentétet hozott létre a társadalomban. Keserves a drágaság. Tudom. De általános az a felfogás, mintha a földművesek részéről teljesen indokolatlan volna. Világért sem akarom a tulajdonosokat védelmezni, de rá kell mutatnom arra, hogy éppen a föld népe az, amely az áldott *hét gyermek* rendszer alapján a családjainak légiáját hadbakioldotta, hogy valamennyiünkért keményebb falat álljanak a Kárpátok szikláinál. Az itthonmaradottakra rászakadt minden dolog. Tessék az én lesóványodott, beesett arcu hiveimét nézni, a kik reggel 3 órától este 9 óráig emberfeletti munkát végeztek, ők tudják, mit kell azért a piacrakerülő árúért fizetni — ön nem tudja Szigma ur! — ne tessék tehát nagyon csodálkozni, ha a nép a munkájára pénzértékét is magasabbra taksálja. Ha aztán napszámot kell neki fogadni: kétszer-háromszor annyit fizet. Ha a boltba megy: kétszer háromszor annyit srófolnak ki belőle. Pedig neki is kell cipő, eszma, ruha, stb. Miért nem méltóztatik útni a kereskedőket, iparosokat, vagy: miért nem méltóztatik meglátni, hogy ott is vannak túllépések, sőt sokszor túlságos visszaélések is. Azonban a szidást mindig a föld népénél tetszik kezdeni és végezni, holott ők csak lánczemek abban a nagy szorításban, melyet kezdtek a galíciai kereskedők és folytatott a társadalom minden eladója — szomorú véres verjüket facsarván ki a szerencsétlen fix fizetésű hivatalnok-osztályból, amelynek a fizetését senki, a terheit azonban mindenki emelte.

Késérő szomorúsággal telik el végül a lelkem, ha meggondolom, hogy a nagy külső háborut itthon egy másik háboru követte. Az a háboru, amelynek kegyetlen és buta fegyvere a tapintatlanság volt. Néma irigykedéssel nézek a nagy német nép felé, amelynél nincs szorongató drágaság, mert a vezetőség először okos, mindenki által

megérthető szabályokat állított fel, üldözte a nagy gazembereket és bölcs tapintattal belevezette az egész társadalmat a háborus élet szokatlan medrére. Nálunk a nagy gazemberek elrontották mindent és alig volt, aki megismertette volna őket a törvénykönyv paragrafusával. A kicsinyeket azonban annál nagyobb szigorral üldözték. S ami a legoktalanabb volt, először büntették őket és aztán állítottak fel szabályokat. Ebbe egy szerűen bele lehetett bolondulni. Ez a bolondulás azonban a kisebb baj volna. A nagyobb az, hogy olyan elkéseredés gyülemlett össze a lelkekben, amely a társadalmi-osztályokat ellenséges csatásorba állította. Az anarkia gyűlöletet szült s ugyebár a gyűlölet nem tud okosan gondolkodni, hanem vádol és cselekszik úgy, ahogy az indulat vezeti.

Tudom én jól, hogy sok hiba, tulkapas van az én népemben is, de mennyit el lehetett volna kerülni, ha a tapintat és bölcsesség megfelelőbb utakat választott volna magának s nem kapkodott volna mindent el úgy, mint a hogy cselekedte.

Hogyan jutunk majd bele a rendes kerékvágásba? — nem tudom. Nagyon nehéz lesz és nagyon sok sikertelenség kíséri az erőlködéseinket.

Azért arra kérem a Fejérmegyei Napló igen tisztelt cikkíróját, mivel ilyen mérges kirohanásokat intéz a mi népünk ellen, előbb tapogassa ki a helyzetet. Nagyon kérem, vészkedjék először velem, én elbirom és csak akkor vágjon és sebezzen, ha teljesen meggyőződött róla, hogy mindenben igazam van.

Bilkei Ferenc.

A tüdőbeteg katonákért.

Székesfehérvár hadikórháza ismét tanulejt adtak jószívűségüknek, tekintélyes összeget gyűjtöttek a tüdőbeteg katonáknak. Dr. Gutherz Jenő, a székesfehérvári hadikórházak parancsnoka 565.08 koronát küldött a Fejérmegyei Naplóhoz a tüdőbeteg katonák részére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

Talán legfontosabbnak mondhatjuk a tüdőbeteg katonák felkarolását, épen ezért teljes elismerést érdemel a hadikórházak parancsnoka, amiért ezt a gyűjtést rendezte. A gyűjtés fényes eredményében kiváló érdeme van dr. Gutherz Jenőn kívül Kraus Teodor századosnak, Bánd Dénes főhadnagynak és az ápolónőknek. A tüdőbeteg katonákért való ilyen gondoskodás és áldozatkészség önmagát dicséri.

A vértés vitéz szobor leleplezése.

A vértés vitéz szobrának leleplezési ünnepségét szeptember 8-án d. e. féltízegyre órákor tartják meg. Az ünnepség sorrendje a következő:

Haronszósó hirdeti a megkezdést. 1. Himnus, éneklék az egyesített dalárdák. 2. A szövetséges nemzetek himnusa előadja a katonazenekar. 3. Ünnepi beszéd, tartja Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök. 4. Szoboravatató beszéd, tartja Saára Gyula dr. polgármester. 5. Szózat, éneklék az egyesített dalárdák. 6. Rákóczy Induló, előadja a katonazenekar. Utána megkezdik a szögek beverését.

A városház előtti teret feldisztatik s egy részét bekerítik, a bekerített helyre csak jeggyel lehet majd bejutni. A leleplező bizottság szombaton gyűlést tartott, melyen minden rendezkedést megtettek. Az intézetek, iskolák csak a következő napokon fognak csoportosan felvonulni a szegbeveréshez. Néha-néha térzene is lesz a szobornál.

A városi elemi iskola megnyitása.

A beiratások végeztével egy nehéz kérdést kell megoldani a város iskolaszékeknek, s ez az iskola beosztása lesz. A megoldást a tanerőhiány mellett elsősorban a helységhiány okozza, amennyiben a három legnagyobb iskolaépületünk katonai célra, hadikórházakra van lefoglalva. Így tehát a rendelkezésre álló szabad iskolaépületekbe kell elhelyezni a város összes beiratkozott gyermekét.

Igy volt ez már az elmúlt tanévben is, de épen az elmúlt tanév tanulásá követeli, hogy valahogy másként oldjuk meg a bekövetkezett iskolaévet. Az elmúlt tanévben az összes növendék a belvárosi iskolaépületben volt elhelyezve, amelynek különösen az egészségre nézve káros voltát csak az tudja igazán mérlegelni, aki teljesen ismerős a körülményekkel. Igaz, a mostani tanévben a külvárosi iskola épületet is rendelkezésre fognak állani, de a helységhiány miatt a belvárosi épületet még mindig nagy mértékben kell majd igénybevenni.

Számolva a háborus körülményekkel, a belvárosi tantermeknek napi egy-egy előadásra való használatába bele kell törődnünk, az iskolaszékeknek azonban valahogyan úgy kell az elhelyezés kérdését megol-

SOVEGJARTO vaszonaruháza. Barátok épülete.

Nagy választék

színes zephijrek, karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott áron.

dani, hogy azokban a helyiségekben, ahol d. e. előadás volt, délután semmiesetre ne tartsanak órákat, mert ez egyszerűen merénylet az egészség ellen, s hogy a tanítás minő kárt szenved ilyen körülmények között, arról meg ne is beszéljünk, inkább legyen egy-egy osztályban több gyermek a szokásos létszámnál, minsem ilyen délutáni előadásokat kelljen tartani. A délutáni előadások a székesfehérvári nagy távolságok miatt ugy is csaknem hiábavaló munkának nevezhető, mert mire a város messze utcáiból és külső részeiből a. növendékek megérkeznek az előadásra, egy óra múlva jótórmán haza kell bocsátani őket a rövid napok miatt.

A mult tanév tanulságai alapján azt hisszük, mindenesetre másként fogják megoldani a második háborús iskolai esztendő.

HIREK.

Napló.

Tavaly ilyenkor az első veszedelmek különös zűrzavarában azt hittük: ugy sem tart soká! és nincs is nagy értelme az iskolai munkának. A háboru, a háboru — ez most minden; a többi, ami ezen kívül esik, csekélység, formáság és ki is tudna ilyenkor egyebet dolgozni? De egy esztendő dus tapasztalata megtanított arra, hogy háboru közben is ugy kell fogornia a békés munka minden kerekének, mint máskor. Sőt még jobban, még simábban, még ügyesebben beleilleszkedve a nagy közös cél szolgálatába. Es megtanultuk azt is, hogy nem minden háboru: negyvennyolc. S ha döngetik a kárpátok kapuit, egyéb is következhetik, mint Világos.

Ez az, amivel most bölcsebbek vagyunk, mint tavaly ilyenkor voltunk; ezért fogunk most nyugodtabban, egyensúlyozott lélekkel az új tanév munkájába. S noha most is idegen szállásokban kell szorongnunk, már szinte otthonként üdvözöljük ezt az idegen szállást.

Vége a vakációnak; nyílnak az iskolák kapui. Ujra betódul a gyermekszeg, ujra kérdez a sok fényes szem s ragyogásukban ott rezeg minden diadal és gyász. Lenne bár ugy, hogy ez új évben csak diadal sugározék belőlük és semmi, semmi gyász! Ujra kötögetnek majd a szorgos kis női kezek, de már azzal a mosolygó reménnyel: hátha nem is kell ez a sok jó meleg holmi és minden katonának, minden váravárt hősünk hazáj? Vége a vakációnak; — ki bánja?! Csak az orosz gőzhenger guruljon gőzörövel vissza; csak fusson a cár, csak remegjen Szentpétervár! — mosolyogva vonul diák és tanár az új év munkáját megnyitó Veni-Sanctera s ugy érzi, egyben hálalt Te-Deum-ot is mond, amiért az Isten megadta, hogy így végződjék a vakáció.

— **Előléptetések.** Unheiser Béla, Nagy Károly, nagybácsi-Bácsmegeyi Jenő 69. gyalogezredbeli hadnagyok főhadnagyká nevezettek ki

— **Esküvő.** Lendvai Oszkár 17. honvédegyezredbeli százados szombaton tartotta esküvőjét a székesegyházban Kálmán Etával, Kálmán Lajos nyug. táblabíró leányával. Az esketési szertartást Kuny Lajos a 17. honvédegyezred tábori lelkésze végezte, aki megható beszédet intézett az ifjú párhoz.

— **Eljegyzés.** Székely Kálmán székesfővárosi tisztviselő eljegyezte csakfűrthy, práznoći Praznovszky Margitkat, öz. Praznovszky Ágostonné leányát.

— **A kárpati falvakért.** A nemes és hazafias mozgalom, hogy az elpusztult kárpáti falvakat a háboru rémségeit nem szenvedte vidékek építsék fel, mindjobban nagyobb arányokat ölt. Az ország törvényhatóságai egymásután kezdik meg a mozgalom propagálását a magasztos cél érdekében. Igy legutóbb Jásznagykunszolnok megye irt át Székesfehérvárnak, hogy vegyen részt a kárpáti falvak felépítésében, Székesfehérvár törvényhatósága már megtette köteletségét, 2000 koronát szavazott meg az augusztusi közgyűlésen erre a célra.

— **Schmidt Rajmund temetése.** Szombaton délután 4 órakor temették a Feltámadási temető ravatalos házából Schmidt Rajmund kereskedelmi iskolai tanárt a város nagy részvete mellett. A temetésen az intézet tanári kara és ifjuságán kívül nagy közönség jelent meg, köztük a főgimnázium tanári kara és ifjusága. A sírnál az ifjuság gyászdal énekelt, Vértés József tanár pedig bucsuzó beszédet mondott, melybe a jelenlevő ifjuságra és a boldogult emlékére való tekintetből kár volt pantheista és materialista hangot belevenni, mert a léleknek nincsenek atomjai s a mindenség nem régtelen.

— **Megrendítő szerencsétlenség.** Egy tetőtől talpig derék, becsületes székesfehérvári fiatal ügyvédünkről megrendítő szerencsétlenségnek hirtérkezett az olasz harctérről. Dr. Kommandovits Gyula ügyvéd, tartalékos hadnagy súlyosan megsebesült, egy kézigránát kezében felrobbant, jobb karját összeroncsolta, hogy amputálni kellett, jobb szemét elvesztette, balszeme is megsérült, azonfelül még a lábán szenvedett súlyosabb sérüléseket. A fronton volt századával s a kézigránát használatát mutatta be embereinek. Hogy, hogy nem, a gránát felrobbant a kezében, s ily történt a borzalmas szerencsétlenség. Dr. Kommandovits, a törekvő fiatal emberek igazi mintaképe volt. Saját erejéből küzdötte fel magát s épen a háboru előtti esztendőben sikerült neki sok küzdelmes munkája után révbe jutni s ügyvédi irodát nyitott. Szimpatikus, szeretetreméltó uriember volt, mindenki becsülte, tisztelte és igazán szép jövő állt előtte. A mozgósítás őt is elszóltította az ügyvédi irodától. Betegsége miatt hosszú időre helyi szolgálatra volt beosztva, majd mikor meggyógyult,

önként jelentkezett a harctérre, ahol a végzetes szerencsétlenség történt vele. Egy év leforgása alatt sok mindenhez hozzászokott már, de mikor ilyen megrendítő eset fordul elő, mikor azt kell látnunk, hogy a mi legjobb és tehetséges fiaink elesnek, egész életükre nyomorékká lesznek, elől a lélegzetünk, szívünk elszorul s sirunk, keservesen sirunk. Dr. Kommandovitsot a laibachi hadikórházban ápolják.

— **Buzát kaptak a vasutasok.** A déli vasúti gérgyár alkalmazottai nagyon helyesen szövetkezettelleg szereztek be az egész évre szükséges gabonamennyiséget. A gabonabeszerezésnél a város segédkezet nyújtott nekik, s 5 vagonon buzát kaptak.

— **A színészegyesület mégis kommandál.** Mint ismeretes, Szalkai Lajos színigazgatótól a színészegyesület megvonta a társulatalakítási engedélyt s ily kénytelen volt lemondani a székesfehérvári színház bérleséről, ami miatt a város-közönsége nem igen szomorodik, mert bizony legkevésbé volt megelégedve különösen az utóbbi évek színiszezonjával. Most tehát színigazgató nélkül vagyunk. Jön erre a színészegyesület s színigazgatót kommandál a városnak. A város azt válaszolta, hogy nagyon szepen köszöni, de majd csak maga fogja kiválasztani a jövőndő igazgatót. A színészegyesület azonban ugy lát-szik valamelyik emberének mindenáron kerületet akar szerezni s ismét nekiall a kommandálásnak. Hát bizony felesleges: az ilyen erőltetett ajánlás, a város megis csak szabadon fogja ezen ügyét elintézni, ugyanis körültekintő akar lenni, hogy a választásnál csalódás ne érje.

— **A vármegye állategészsége.** A mult hóban a vármegye több közönségben felléptek az állatbetegségek, amelyek azonban legujabb jelentésként szerint szünni kezdenek, ily a hivatalos értesítés szerint: Csákváron megszűnt a sertésvész, s a zariat alól feloldották.

— **Törölték az ügyvédek névsorából.** Az ügyvédi kamara Belák István enyingi ügyvédet a névsorból törölte.

— **A hadifoglyoknak szánt pénzküldemények utja.** A hadifoglyok részére való pénztulajás egész jelentékeny üzletgáá nőtte ki magát és a nagybankok közül egyre többen kultiválják. A fővárosi bankok, főleg vidéki érdekeltsegeik utján kapják megbízásukat, amelyeknek lebonyolítása azonban igen körülményes. Az orosz hadifogságban levők pénzét elsősorban a bukaresti, azután koppenhágai, stockholmi és malmói bankok utján utalják át. A szeb és olasz fogságban levőknek szánt pénzküldeményeket főleg Svájcon át továbbítják. Itt nemzetközi banktróstrés alakult, a hadifoglyok pénzének átutalására. De azért a román és bolgár bankok utján is — különösen a Kereskedelmi Bank balkeni érdekeltsegeinek felhasználásával — igen tekintélyes összegek mennek a szeb és orosz hadifogságba került katonákpaik.

— **Koleragyanus eset a Szent György kórházban.** A Szent György kórházban koleragyanus megbetegedés történt, a kórház vezetősége a szokásos szigorú intézkedéseket megtette.

— **Nóvmagyarostás.** Fleischmann József kápolnányéki lakosnak Jenő és Károly fiai a nevüket bellügy-miniszteri engedéllyel Faragóra változtatták.

— **Az izraelta ujoncok.** A katonai hatóság megengedte, hogy az izraelita ujoncok ünneppajkaon nem kötelesek a sorozáson megjelenni, hanem az ünneppajkaot követő napon tehetnek eleget köteleességüknek.

— **A beírás elhalasztása.** Értesitem az iparomestereket, hogy felsőbb hatósági intézkedésre az iparostanulók beírását későbbi időre elhalasztjuk. Az iparisk. igazgató.

— **Katonatemetés.** Csató János 10. közös huszár, lábódi lakos a harctéren kapott betegsége következtében elhunyt. Temetése szeptember hó 5-én d. u. 2 órakor lesz a Szent György kórház halottsházában.

Nezze meg az URANIA műsorát, élvezni fog.

— **Értesítés.** A székesfehérvári közműves és kótaragó temetkezési társulat folyó hó 12-én, vasárnap délelőti 9-től déli 12-óráig tagdíj-befizetést és beírásokat a társulat helyiségében (Vásár-tér 23.) 1915. évre bezárólag megtartja.

— **A Székesfehérvári Hitel-szövetkezet** Deák Ferenc-utca 4. sz. alatti bérházában két utcai üzlethelyiség kiadó. Bővebb értesítés nyerhető Távirdu. 6. sz. alatt.

Szombaton és vasárnap,

szeptember 4 és 5-én

Évadnyitó előadás.

A „Prója” magyar filmgyár szenzációja!

A kölcsönkért csecsemők

Bohózat 3 felv. Főszereplők: Berky Lili, Berky Kató, Méz-szaros Alajos és Inász Adár.

Remek kiegészítő műsor.

Előadások fel 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

Hétfőn és kedden

szept. hó 6 és 7-én:

Világszenzáció.

S H E B A

A NŐI FREGOLI

Amerika legnagyobb átváltozó

Es a nagyszabásu mozi-

műsor ujdonságai.

A helyárak felemeltek.

Egy előadás este 9 órakor.

Jegyek előre válthatók a

Apolló pénztáránál és a

Krausz Verona tőzsdéjében.

Hindenburg Varsóban. Baumann Károly, a Budapesti Orfeum illusztris művésze hétfőn és kedden az **Uránia Színházban** fogja fényes tehetségét ragyogtatni. Szentirmay jeles operett és moziszeccs társulatában fog közreműködni. A műsor hétfő és keddi számai csupa elsőrendű attrakciók. Szíre kerül „Hindenburg Varsóban.” (Jönnek az oroszok.) Moziszeccs 8 felvonásban, Guthy Somától. „Katona kell a hához.” Énekes operett. A szereplők mind elsőrendű erők. Cserey Irma, a Népszínház volt primadonnája, Benes Iona, Baumann Károly, Nagy Gyula és Szentirmay, csupa általunk már jól ismert színészek. Mindkét napon két előadás lesz, este fél 7 és 9 órakor. Az előadásokat az Uránia művészi zenekara kíséri. Jegyek mindlen előadásra előre váltathatók Ullmann Imre dohánytözsdejében és a színház pénztáránál.

— **Ujtás a női reform-fűzők felén;** gyári lerakatot sikerült szereznem oly higienikus „Rádium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csípőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! Egyedüli elárúsítás egéssz megyére Vermes Frigyesnél. Blous-ujdonságok állandó rak-táron.

Szenzációs vendégszereplés az Apollóban.

Székesfehérvár, szept. 4.

Röviden már jeleztük, hogy *Sheba* asszonyt, a világhírt amerikai átváltozó művésznőt, a női Fregolít sikerült a helybeli Apolló Színháznak két vendégjátékot megnyernie. Széduletes, örödió mutaványaiival a fővárosi közönséget is bámulatba ejtette s két hónapon át a legnagyobb érdeklődés kísérte vendégszereplését.

Negyven toltette nyolc perc alatt ebben rejlik *Sheba* asszony művészsége. A hölgyek tudvalevően órák hosszat állanak a tükör előtt, míg elkészülnek öltözékükkel, *Sheba* asszonynak azonban csak egy pillanat kell ahhoz, egyik pompás kosztümjét a másikkal váltja fel.

Több bájos, kedves kis szindarabot mutat be számos szeretővel, de mindegyik szereplőt *Sheba* asszony egymaga személyesíti. A „Gyors pincér című darabjában például nyolc különböző szerepet tölt be. Elhagyja a szinpadot mint pincér és a következő pillanatban a szinpad másik oldalán megjelenik mint orgonaművész, majd mint tudós, rendő stb. ez mind olyan boszorkányos gyorsasággal történik, hogy a közönség azt hiszi, hogy nem egy, de nyolc szereplő játszik. És nem csupán az öltözék változtatja a művésznőt, hanem a hangját is, mert minden szerepét más más hangon mondja el, mint azt a szerep megkívánja. Még néhány igen kedves színjátékban mutatkozik be *Sheba* asszony, akinak vagyon erő ruhatára rendkívül fényes öltözetes, gazdag. Ruháit nem kell gombolni, sem kapcsolni, mindegyikbe ugszólván beleugrik. A szinfalat mögött három öltöztető segítkezik óramű pontossággal. *Sheba* asszony különleges művészetét az Apollóban e hó 6-án és 7-én, hétfőn és kedden este mutatja be. Az előadások kezdete este 9 órakor. Jegyek előre váltathatók Krausz Verona dohánytözsdejében és este az Apolló pénztáránál. Az előadások iránt máris nagy az érdeklődés.

„URÁNIA”

Mozgófényképszínház.

Petőfi- és Szent István u. sarok.

KINEMASZINJÁTÉK

Hétfőn és kedden

Szept. hó 6 és 7-én:

Mindkét napon teljesen

UJ MŰSOR

Szentirmay Béla igazgató

OPERETT és SZKECCS

társulatának vendégszereplése.

Hétfőn Műsoron: Hétfőn

BAUMANN K.

Fővárosi Orfeum illusztris művésze, országghírű komikus felléptével.

Hindenburg Varsóban

(Jönnek az oroszok.)

Bohózat moziszeccs 8 felv.

Irta: GUTHY SOMA.

Szereplők:

Dr. Barabás Baumann K.
Éva felesége Benes Iona.
Rutkay Miklós
hsz. főhadnagy Szentirmay B.
Dr. Takács Nagy Gyula.
Történik a háboru alatt.

Katona kell a hához.

Énekes operett.

Háborus operett, írta Falk, zenéjét Heidelberg Albert.

Szereplők:

Savanyu Szentirmay B.
Savanyuné Cserey Irma,
Gyenge Szilárd
a 36-os Baumann K.
Történik a mozgószítás előtt.

Azonkívül magyar és német kabaré-előadás.

Kedden, szept. 7-én

UJ MŰVÉSZ-EST

Az összes művésztagok felléptével. — Minden nap új műsorral lépnek fel az összes tagok.

Uj fehér magyar-német

KABARÉ.

I.

A MŰBETYÁR.

II.

FEHÉR KABARÉ.

III.

PROTEKCIÓ.

Hétfőn és kedden 2 előadás este fél 7 és 9 órakor.

Helyárak: Páholy 5 személyre 8 K. Bekötés 120 K. I. hely 1 K. II. hely 80 fill. III. hely 40 fill.

— **Bojtorjánhajszesz** korpásodás hajhullás ellen kitűnően bevált szer; üvege 1 kor. 20-filler. Kapható **Szűts Róbert** Magyar Korona gyógyszerüzében Kossuth u. sarkán.

FIUMEI kávébehozatal

SZÉKESFEHÉRVÁR

:: (BARÁTOK ÉPÜLETE) ::

Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávénapypörköldel! Telefon 250.

CSAK 5 kilogrammos csomagokban!

5 kgr. SANTOS kávé 18 KORONA.

5 kgr. Caracas kávé 20 KORONA.

Amig a készlet tart, kapható: **A FIUMEI kávébehozatalnál.**

Telefon 250. Barátok épülete.

SZÍNHÁZ.

A Kölcsonkért csecsemők — utóljára. A legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatik az előkelő közönség aki tegnap végignézte az Apolló műsorát. Magyar film még kevés arattott olyan oszlatan tetszészt mint ez. A szereplő művészek akár csak szinpadon igazán nagyszerű játékot produkáltak. Ma látható utóljára a teljes m7sor. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Az Apolló holnapi szenzációs előadására felhívjuk a közönség figyelmét.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy jó forgalmu hentesüzlet a hozzatarozó mellékelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Bővebbet Széchenyi utca 74. szám alatt özv. Szabó Józsefnél.

Fűszerüzletembe felveszek két erősebb helybeli, jó fiut tanulónak Illés Károly, Halter 12 sz.

A lehető legrovidebb idő alatt sajátítható el a szabás, varrás és mintarajzolás **URBAN MARGIT** szabászi tanintézetben, Iskola-utca 14. szám.

Iskolakönyvek használt állapotban, még a készlet tart, beköve féláron kapható Kaufmann féle könyvkereskedésben, Kossuth-u. 9. sz.

Egy ruganyos madrasz eladó, Iskola-utca 8. szám alatt.

Egy falbarakott tűzhely eladó Cim a kiadóban.

Diákot teljes ellátásra havi 50 koronáért vállalok. Nagy Sándor-utca 21. szám.

Diákok gondos, jó kiszolgálással felvételnek teljes ellátásra. Halter 4. Héjj-ház.

Telefon 233. — Telefon 233.

Vasárnap, szept. 5-én
Egynapos műsor.

A halál kezében.

Izgalmas bűnügyi dráma 3 felvonásban.

Remek kiegészítő műsor.

Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

Saját művészi zenekar.

AMERIKAI HENGERGÉPEN előállított

ELSŐRENDŰ

MŰLÉP

KILOJA

6 KORONA.

Kapható: POLLERMANN

méhészetében, Székesfehérvár

Pálya-utca 28.

Általános Bank és

Takarékpénztár r. t.

Székesfehérvár, Nádor-utca.

Betéteket elfogad előnyös kamatozás mellett.

Váltókat leszámítol.

Értékpapirokat vesz és elad.

Sorsjegyeket csekély foglaló befizetése mellett elad s a hátralék tetszés szerinti összegben törleszthető.

Kisorsolt sorjegyeket és szelvényeket bevált.

Külföldi pénznemeket vesz és elad.

Tőzsdéi megbízásokat pontosan teljesít.

Gyermek-, női- és férfi-szandalkok. Vaszon és bőrcipők. Szalma- és vászonkalapok. Nagy választékban kaphatók. Kováts Antal uri-, női-divat kereskedésében.